

Sosyal Bilimler Dergisi / The Journal of Social Sciences

Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, Yıl: 6, Sayı: 34, Şubat 2019, s. 71-84

ISSN: 2149-0821 Doi Number:<http://dx.doi.org/10.16990/SOBIDER.4817>

Doç. Sedef ACAR

Dokuz Eylül Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Tekstil ve Moda Tasarımı Bölümü,
Tekstil Anasanat Dalı, sedef.acar@deu.edu.tr

Öğr. Gör. Esra SUNERLİ

Uşak Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Moda Tasarım Bölümü,
esra.sunerli@usak.edu.tr

TEKSTİL TASARIMI VE TEKNOLOJİ BİRLİKTELİĞİNE GÜNCEL BİR ÖRNEK: IRIS VAN HERPEN

Özet

Iris van Herpen, modada teknolojiyi kullanmakta öncü bir tasarımcı olarak ün kazanarak form oluşturma tekniğinin sınırlarını zorlamaktadır. Daha önce keşfedilmemiş yöntemlerle denemeler yapan van Herpen, üç boyutlu baskı gibi modern makinelerle, zaman zaman haute couture geleneklerine meydan okumuş, techno-couture kavramının sayılı örneklerini vermiştir. Herpen, 2011 yılından beri bilim adamları, sanatçılar ve mimarlarla işbirliği içinde yapılmış bir dizi koleksiyon sunmuştur. Çalışmalarının New York'taki Metropolitan Sanat Müzesi gibi kültürel kurumlar ve Massachusetts Teknoloji Enstitüsü gibi akademik kurumlar tarafından sergilenmektedir. Iris Van Herpen'in tasarımlarında teknolojinin gelenekselle buluşması dikkat çekmektedir. Teknolojinin hızlı üretim için kullanıldığı çağımızda, Herpen teknolojiyi el işçiliği ile birleştirerek giyim ve kumaşta farklı bir yaklaşım benimsemiştir. Van Herpen tasarımları ve uygulama şekli ile gelenekselliği birleştirerek kavramsal ve postmodernist bakış açısı yakalamıştır.

Anahtar Sözcükler: Iris Van Herpen, Moda tasarım, 3 boyutlu baskı, Techno-couture, Lazer kesim, gelenek ve gelecek

A CURRENT EXAMPLE TO TEXTILE DESIGN AND TECHNOLOGY UNIT: IRIS VAN HERPEN

Abstract

Iris van Herpen has earned a reputation as a pioneering technologist and has pushed the boundaries of form technique. Van Herpen, who experimented with previously unexplored methods, challenged haute couture traditions from time to time with modern machines such as three-dimensional printing and gave best samples of techno-couture concept. Since 2011, Herpen has presented a number of collections in collaboration with scientists, artists and architects. His work is exhibited by cultural institutions such as the Metropolitan Museum of Art in New York and academic institutions such as the Massachusetts Institute of Technology. In the designs of Iris Van Herpen, it is noteworthy that the technology meets the traditional. In our age, where technology is used for rapid production, Herpen has adopted a different approach to apparel and fabrics by combining technology with craftsmanship. Van Herpen combines conceptual and postmodernist perspectives, combining designs and practices with tradition.

Keywords: Iris Van Herpen, Fashion design, 3D printing, Techno-couture, Laser cutting, tradition and future

GİRİŞ

1984 yılında Hollanda’da doğan giyim tasarımcısı Iris Van Herpen, geleneksel giysi tasarımı ve üretim yöntemlerinin sınırlarını aşarak farklı disiplinlerle birlikte geliştirilen çalışmalar yapmakta ve 21. Yüzyıl modasının dönüm noktalarını belirlemektedir. The New Yorker Magazine’in yormuna göre Herpen; “endüstriyel tasarım ve moda tasarımının melez meyvesi olarak karşımıza çıkan tasarımlarıyla bilinmektedir. 3 boyutlu yazıcılarla hazırladığı koleksiyonları ona bu tekniği kullanarak tasarım yapan ilk modacı ünvanını kazandırmıştır” (<https://www.newyorker.com/magazine/2017/09/25/iris-van-herpens-hi-tech-couture>).

Giyilebilir sanatın sınırlarında dolaşan tasarımlarıyla “Van Herpen moda uymak yerine kendi modasını yaratmayı tercih ederek, birçok sıra dışı tasarıma imza atmış, bazı eserleri MoMa ve başka sanat galerilerinde sergilenmiştir” (<https://www.irisvanherpen.com/about>). Van Herpen, moda tasarımında 3 boyutlu baskıyı ilk deneyimleyenlerden biri olmasına rağmen, giyilebilir teknolojinin “çok yönlü” olduğunu düşünmektedir. Tasarımcı, Amsterdam’daki atölyesinin bir tür laboratuvar kadar yoğun olduğunu ve bilim adamları, mimarlar, bilgisayar programcıları ile birlikte çalıştığını vurgulamaktadır.

Van Herpen’in giysileri projelerinin en başında tasarladığı kumaşlarla karakter kazanmaktadır. Tasarım ve üretim sürecinin doğal devamı olan giysiler kumaşla eş zamanlı olarak ortaya çıkmaktadır. Geleneksel durumundan adım adım uzaklaşan kumaşlar tasarımcının çalışmalarında farklı içerikler kazanmakta ve geniş çerçeveli bir kumaş tanımına ihtiyacı ortaya koymaktadır.

İngilizce tekstil literatürüne bakıldığında kumaş kelimesinin anlam karşılığı olarak cloth ve fabric isimleri altında iki farklı tanımla karşılaşılmaktadır. Van Herpen’in kumaşları bilinen durumu aşarak daha geniş bir bakış açısı sunan fabric kelimesinin işaret ettiği tanımlanmaya ihtiyaç duymaktadır. Çünkü “fabric kelimesi cloth kelimesine göre daha kapsamlı bir ürün

grubunu içermektedir” (Larsen, Weeks 1975: 46). “Cloth kelimesi giysilik ürünler oluşturmaya elverişli kumaşlar veya geleneksel dokuma, örme, dokusuz yüzey gibi kumaş türlerini içerirken; vücudu kaplayan, esneme yeteneği olan ve yırtılmayan tüm malzemeler günümüzde kumaş (fabric) olarak tanımlanabilir” (Acar 2004: 23). Bu bağlamda Van Herpen’in yenilikçi kumaş çalışmaları fabric kelimesinin içerdiği tanımlamayla tamamen örtüşmektedir.

1. Iris Van Herpen’in Çalışmalarından Örneklerle Tasarım Anlayışı

Arnhem'deki Art-Academy Artez'de dört sene moda tasarımı eğitimi alan Van Herpen, Alexander McQueen ve Claudy Jongstra'nın yanında staj yapmıştır. Mezuniyet gösterisinden sonra, Amsterdam Moda Haftası için bir koleksiyon hazırlamıştır. Tasarım hayatı bu şekilde başlayan Van Herpen, 2007 yılında kendi markasını kurmuş, işlerini Amsterdam'daki stüdyosunda devam ettirmeye karar vermiştir.

Kendi işini kurmadan önce fütürizm dehası olan Alexander McQueen ile çalışmış olan Herpen bu dönemde 3 boyutlu baskı tekniğiyle Paris Moda haftasında Voltage isimli koleksiyonunu sunmuş ve kendinden söz ettirmeye başlamıştır. Bu koleksiyonda vücudun yüzeyinden dışa doğru uzayan dallar ve tüyler, insan bedenini çevreleyen hava katmanları ile iç içe geçen bir görünüm sergilenmektedir. (Görsel 1-2-3)

2013 Paris Moda Haftası etkinliğinde sunulan Van Herpen'in Voltage serisi, mimari bakış açısıyla türetilen etkileyici kıyafetler içermektedir. Lazerle kesilmiş yarı saydam mylar, açılı geometrik şekillerle gövdeye çok yakın olan bir iç astarın etrafına yerleştirilerek düzenlenmiştir. Destek sağlamak için esnek yapılar yerleştirilerek dışa doğru sallanan mukavemetli uzantılar kullanılmıştır. İnsan hareketlerinin sonucuna tepki olarak dalgalanan ve titreşen materyaller, hale benzeri görüntüler oluşturmaktadırlar. Darbeye dayanıklı akrilik bağlantılar, viskoz performansına sahip bir ağ oluşturmak için küçük silikon tüpler ile birlikte zincirlenmiştir.

Görsel 1 - Görsel 2: Van Herpen'in “Voltage” koleksiyonundan örnekler

Görsel 3: Van Herpen'in "Voltage" koleksiyonundan siyah elbise

“Fabrika dumanı, berrak rüyalar, simya, sinestezi... Bunlar Hollandalı tasarımcıya ilham veren düşünceler olarak sıralanabilir. İlham almak için CERN’i de ziyaret eden Van Herpen, bu çabalarından dolayı giyilebilir teknoloji tasarımcısı olarak anılmaktadır” (<https://edition.cnn.com/style/article/iris-van-herpen-manus-x-machina/index.html>).

Van Herpen’in 2013 Paris Moda Haftası’nda sergilenen bir başka koleksiyonu da 3 boyutlu dokular içeren etek ve pelerinden oluşmaktadır. Modaya olan ilgileri ne düzeyde olursa olsun, mühendisler de bu defilede tanıdık bir şey bulmuştur. Van Herpen’in bu koleksiyonu da 3 boyutlu yazıcıların yardımıyla tasarlanmıştır. Van Herpen, Massachusetts Teknoloji Enstitüsü (MIT) Medya Laboratuvarı’nda profesör olan Neri Oxman ile birlikte çalışarak ilginç ayrıntılara sahip bir etek ve pelerin tasarımı üretmiştir. Etek ve pelerin, hem sert hem de yumuşak yüzeyleri içeren bir malzeme ile oluşturulmuştur. (Görsel 4)

Oxman çalışma hakkında “yumuşaklık ve esnekliği değiştirme yeteneği, bize vücut için ikinci bir deri tasarlama konusunda ilham verdi. Bu sayede sadece giysinin formunu değil, aynı zamanda hareketini de tasarlayabiliyoruz” (Oxman 2017: 18) şeklinde açıklama yapmıştır. “Bu giysiler Minneapolis’in Stratasys Ltd. şirketine ait bir Objet Connex yazıcı kullanılarak boyutlandırılmıştır” (Oxman 2017: 18). Van Herpen’in, "moda kavramı tüketimden çok daha fazlasıdır bu yüzden işim çok fazla soyut fikirler ve yeni teknikler içeriyor" (Thilmany 2013: 10) diyerek disiplinlerarası çalışmanın gerekliliğini vurguladığı etek ve pelerini günümüzde MIT Medya laboratuvarında sergilenmektedir.

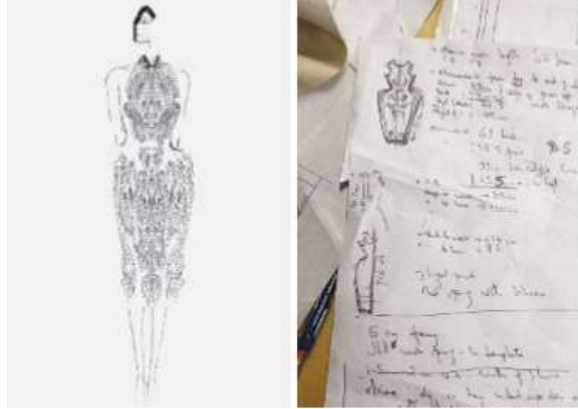
Görsel 4: Herpen ve Oxman'ın tasarımı olan etek ve pelerin

Van Herpen çalışma arkadaşlarıyla birlikte kaplama, esneme ve yırtılmama özelliği olan geleneğin dışındaki kumaşları oluştururken moda yeni malzemeler ve kumaş yapımı bilgileri aktardıklarını dile getirmektedir. Örneğin, ürün tasarımcısı Jólan van der Wiel ile mıknatıslar kullanarak şekillendirdikleri elbiseler için demir talaşı kullanmıştır. Van Herpen “Magnetic Motion adını verdiği bu koleksiyonunda mıknatıslarla dolgulanmış enjeksiyonu mimari yapılara dönüştürerek giysilere taşınmıştır. Koleksiyonu için tasarımcı “doğanın varoluşunun ilkel gücünü açıkça somutlaştıran kaosun gücü içinde devam eden şekillerin güzelliğini buldum” açıklamasını yapmıştır (<https://starts-prize.aec.at/en/magnetic-motion/>). (Görsel 5).

Görsel 5: Magnetic Motion koleksiyonundan giysiler

2013 yılında hazırladıkları koleksiyon için ise kabartılı bir desen oluşturmak adına binlerce parça silikon kullanmışlardır. (Görsel 6). Chanel'in nakışlarından daha fütüristik görünüyor olsa da, Van Herpen çalışmalarını el işi geleneğine ait görmektedir. “Teknoloji benim için sadece bir araçtır” diyen tasarımcı, “lazer kesici ve 3 boyutlu yazıcı, benim ve ekibimin ellerine eşittir” açıklamasıyla teknolojinin geleneksel el işçiliğiyle aynı noktada birleştiği düşüncesini vurgulamaktadır (The New York Times Magazine 2016: 52).

Görsel 6: Van Herpen'in silikon elbise tasarımı için ilüstrasyonları

Giysilerinin tasarımıyla birlikte kumaşını da tasarlayan Van Herpen, kumaş yüzeylerinin alışılmışın dışındaki performans özelliklerini sanat performansı ile birleştirerek izleyiciye sunmuştur. Örneğin, 2016 koleksiyonunda yer alan silikon kullandığı elbisesi için bazı Afrika kabileleri tarafından uygulanan kılık ritüellerini incelemiştir. “Bu kabilelerde insan cildine çok küçük kesikler yaparlar, bunların içine biraz kül bırakırlar ve cilt iyileşince 3 boyutlu dövme gibi desenler ortaya çıkar. Bu görüntülerden ilham alan Van Herpen ilk başta desenleri elde çizmiştir. Tasarımcının ekibi çözüm için Hollywood'da özel efektler için kullanılan bir silikon türünü ve ordu tarafından vücut zırhı olarak kullanılan ejderha derisi adında bir malzemeyi kullanmıştır. Sonrasında kalıplar yapılarak lazer kesim şirketine gönderilmiştir. Kilden yapılan manken formlarının üzeri ince tabaka halinde ejderha derisi ile kaplanmıştır. Formlar, dışarıdan gelen tozların yapışmaması için plastik örtü ile kaplanarak gece boyunca kurumaya bırakılmıştır. Desen çıkarma işlemi için manken formu üzerine kalemle kılavuz çizimi yapılmış, binlerce lazer kesim parça cımbız yardımıyla elbisenin yüzeyine titizlikle uygulanmıştır. Dört kişilik bir ekip yaklaşık bir ay çalışarak yerleştirme işlemini bitirmiştir. Van Herpen'in desen uygulayıcısı Petra Blaisse, ön ve arka olarak iki parçada inşa edilen bu elbise için modellik yapmıştır. Ejderha derisinin altına ipek astar ve pamuk tabakası eklenmiştir. Son olarak sıvı bir silikon kaplama malzemesi, elbisenin önünü ve arkasını kesintisiz olarak birbirine yapıştırmak için kullanılmıştır. Boyun çizgisi ve kol delikleri bıçakla kesildikten sonra elbise, kulak pamuğu yardımıyla sabun ve su karışımı kullanılarak temizlenmiştir” (The New York Times Magazine 2016: 53-54). (Görsel 7-8-9-10)

Görsel 7 – 8: Silikon kalıplar

Görsel 9: Silikon kalıpların yerleştirilmesi

Görsel 10: Silikon parçalarla hazırlanan elbisenin son hali

Ejderha derisi, Van Herpen'in moda koleksiyonlarını yaratmak için teknolojiyi kullandığı yollardan sadece birisidir. Tasarımcı, 2010 yılında 3 boyutlu baskılı bir elbise yaratarak bu tekniğin öncülerinden birisi olmuş ve o zamandan beri çalışmalarına lazer kesim, ultrasonik kaynak ve manyetize edilmiş lifler kullanarak devam etmektedir.

“2015 yılında oldukça ilgi çeken bir koleksiyonunda kaide üzerinde yatan oyuncu Gwendoline Christie ile bir tasarım sunumu gerçekleştirmiştir. Tüm gösteri boyunca hareketsiz kalan oyuncunun etrafında daire üzerine yayılmış balık derisine andıran bir kumaş bulunmaktadır. Van Herpen'in bu koleksiyonuna her yöne doğru giden, dağılan anlamına gelen Quaquaversal ismini vermiştir. Bu tasarımın sahne arkasında bilim adamlarıyla, sanatçılarla, biyologlarla ve sanatçılarla yoğun işbirliği mevcuttur” (Celletti 2016: 78). (Görsel 11)

Görsel 11- Görsel 12: Van Herpen'in Quaquaversal koleksiyon sunumu

Tasarımcı, tekstil mirası ve geleneğinden ilham almakta, yerel kültürlerin çeşitliliğine, sorunlara çözüm için geliştirdikleri farklı bakış açılarına odaklanarak postmodern bir tasarımcı davranışı sergilemektedir.

Van Herpen, izleyicilere sunduğu 2018 sonbahar koleksiyonunu zamanı hızlandırmayı, kumaşın hareketini yavaşlatmayı hedefleyerek hazırladığını ifade etmiştir. Bu hızlandırılmış konsepti güçlendirmek için, karartılmış bir mekanda, tavanda içinden ışık geçen cam tüpler kurgulamıştır. Van Herpen, haute couture’u bilim ve teknoloji ile birleştiren bir fütüristtir. Tasarımcı, biyoloji, fizik gibi algoritmalarla tasarımlarını nasıl birleştireceği konusunda gelişmiş becerilere sahiptir. 2018 defilesini, daha önce geliştirdiği teknikler üzerine, “biyolojinin teknoloji ile birleşmesi” anlamına gelen *Syntopia* adlı şovun çerçevesini çizerek geliştirmiştir. Bu sayede, imzası olan parametrik lazer kesim desenlere, dokuma ve deri eklenmesiyle ustalıklı uygulanmış karmaşık parçalar meydana getirmiştir. Lazer kesim mylar ve siyah pamuk kumaşı ısıyla bağlamış, iki tonlu kırmızı organze ile dalgalanan dinamik bir hareketin deşifre edilmesine olanak tanımıştır. *Syntopia*, Van Herpen’in çalışmalarıyla hala iyi bir şekilde uyuşan ütopyacı ve distopyan ideallerinin arasında bir köprünün var olduğunu açık bir göstergesidir. Van Herpen’in en iyi şekilde özetlediği gibi, “Bu parçalar hem burada hem de değil gibidir. Tasarımlar gelmekte olan bir şeye ve zaten gelmiş olan bir şeye bağlanıyor ” (Vogue Paris 2018: 33). (Görsel 13-14-15)

Görsel 13-14-15 : Herpen’in 2018 sonbahar kreasyonu

Van Herpen’in katmanları üst üste getirip bunları üst üste dizerek yarattığı 3 boyutlu görüntüler artık çalışmalarının belirleyici niteliklerinden birisi haline gelmiştir. Bu işlemleri yaparken gösterilmesi gereken hassasiyet için tasarımlar bilgisayar ortamında yapılmakta (CAD software) ve bu sayede hatasız, keskin çizgilere sahip giysilerin ön hazırlığı yapılmaktadır. Giysiler lazer kesim ve 3 boyutlu baskılarla üretilen parçaların el işçiliğiyle birleştirilmesiyle ya da bu tekniklerle doğrudan bütün formlar yaratılarak oluşturulmaktadır (Görsel 16-17). Tasarımcının 2019 yılı “Shift Souls” adlı haute couture koleksiyonunda lazer kesim ve katmanlı birleştirmenin son örnekleriyle birlikte, tekstil geleneklerinden ilham alarak yaptığı yaratıcı katmanlarla shibori etkili renklendirmeler görülmektedir (Görsel 18)

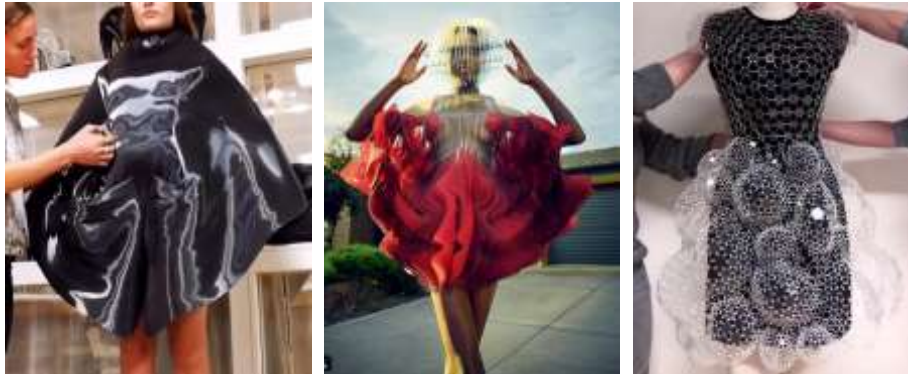

Görsel 16-17: Van Herpen'in Shift Souls koleksiyonundan katmanlı giysiler, 2019

Görsel 18: Van Herpen'in Shift Souls koleksiyonundan shibori boyamaya etkileri taşıyan giysi, 2019

Van Herpen, sosyal medya takipçilerine düzenli bir şekilde ipucu içerikli güncel tasarımlarının fotoğraflarını sunmaktadır. (Görsel19-20-21)

Görsel 19-20-21: Herpen'in paylaşımları

2. Iris Van Herpen'in Fütüristik Ayakkabı Tasarımları

Van Herpen'in boyutlandırmayla ortaya koyduğu mimari bakış açısı ayakkabı alanında da tasarımlar yapmasını sağlamıştır. Amsterdam merkezli bir ayakkabı markası olan United Nude, teknoloji yardımıyla modelleme yapılabilen mimari ayakkabıların tasarımında bir dünya lideri olma konumuna gelmiştir. Iris Van Herpen ile ortak çalışmalar yapan firmanın ayakkabıları Salone del Mobile'da bir sergide dünya çapında öncü mimarlar ve ürün tasarımcılarına sunulmuştur. Firmanın kurucularından biri olan Rem D. Koolhaas, şimdiye kadar süregelen tasarım yolculuğunu anlatarak, ortaya koyduğu tasarımlar ve bu alandaki 3 boyutlu baskının kapasitelerini ve sınırlamalarını açıklamaktadır. "Ayakkabı bir mimari proje olabilir mi?" sorusuyla yola çıkan tasarımcılar adeta inşa edilmiş yapıları anımsatan ayakkabı tasarımları ortaya koymuşlardır.

United Nude 2014 yılında disiplinler arası çalışma yaparak mimar Zaha Hadid ile Nova isimli ayakkabıyı geliştirmiş, (Görsel 22-23-24) 2015 yılında ise bir başka üretim yöntemine geçme isteği ile Van Herpen ile birlikte 3 boyutlu baskı tekniğiyle ayakkabılar tasarlanmıştır. Fakat Koolhaas'ın belirttiğine göre; her ne kadar tasarım ve üretim noktasında özgürlük sunuyor olsa da tasarımcılar ekonomik açıdan bakıldığında, daha büyük üretim rakamlarına sahip olan seri üretim için, geleneksel üretim yöntemlerinin her zaman daha uygun olacağını da düşünmektedir (Koolhaas 2017: 72).

Görsel 22-23-24: Zaha Hadid tasarımı Nova ayakkabı koleksiyonu

Görsel 25-26: Lady Gaga'nın giydiği Van Herpen tasarımı Synesthesia ayakkabıları

Van Herpen'in kendi giysi koleksiyonları ile birlikte sunmak üzere tasarladığı ayakkabıları birçok farklı sanatçı tarafından sahne gösterilerinde fütüristik izlenimler yaratmak için kullanılmaktadır (Görsel 25-26).

Disiplinler arası çalışmanın bileşim alanı olan mimarlıkta artık dijital becerilerin tasarımıyla birleştirilmesi önemli hale gelmiştir. Dahası, Mark Burry'nin de belirttiği gibi dijital teknolojilerin tanıtımıyla, mimarlık ve diğer disiplinler arasındaki farklar azalmaktadır (Burry 2004: 145). Bu yeni imkanlarla mimarların diğer tasarım alanlarına kaymasında bir artış yaşanmıştır. Özellikle 3 boyutlu baskı teknolojisinin icadı ile bu durum daha da görünür hale gelmiştir. Pek çok mimar dijital yeteneklerini Iris Van Herpen gibi moda tasarımcıları için kullanmıştır (Leach 2017: 8).

SONUÇ

Iris Van Herpen'in tasarım çalışmaları incelendiğinde bilinen kumaş ve giysi oluşturma yöntemlerinin dışına çıktığı ve bu sayede alışılmışın dışında doku ve desenlere sahip giysiler tasarladığı görülmektedir. İngilizce'deki fabric kelimesi cloth kelimesinden farklı olarak "kaplama özelliği olan, kıvrılıp, esneyebilen, belirli bir mukavemeti olan, farklı tekniklerle üretilen her tür malzemeyi" içermektedir. Van Herpen'in çalışmalarına bakıldığında tam olarak bu tanıma karşılıdığı ve kumaş kavramına geniş bir bakış açısı sunduğu görülmektedir.

Iris Van Herpen tasarımlarını oluşturma sürecinde ve üretim aşamasında teknolojiyi akılcı bir şekilde kullanmakta, çözüm noktalarını geliştirmek üzere farklı disiplinlerden faydalanmaktadır. Tekstilde bilgisayar destekli tasarım (CAD) ve bilgisayar destekli üretim (CAM) çalışmalarının yaratıcı örneklerini sunan tasarımcı, 3 boyutlu modelleme ve baskı, lazer kesim gibi güncel teknolojileri kullanmaktadır. Farklı alanlardan tasarımcılar, mimarlarla, özellikle malzeme bilimi ve bilgisayar alanından bilim insanlarıyla birlikte beyin fırtınası ve iş paylaşımıyla çalışmalarını geliştiren Van Herpen, teknolojinin sanat ve tasarımıyla ilişkilendirilmesinde önemli katkılar sunmaktadır. Disiplinler arası çalışma sürecinde tasarımcının ortaya koyduğu hayal gücü, yoğun bilgi birikimine sahip bilim insanlarını alternatif çözümlere yollarına teşvik etmektedir.

Iris Van Herpen'in tasarımlarında teknolojinin geleneksel uygulamalarla birleşim noktaları dikkat çekmektedir. Tasarımcı her ne kadar teknolojik çözümler kullanıyor olsa da, ürünler detaylı el üretimiyle son bulmaktadır. Teknolojinin hassas detaylar ve hızlı üretim çözümleri için kullanıldığı tasarımlar; dikme, yapıştırma gibi el üretimleriyle sonlandırılmakta ve el işçiliğini yücelten yeniçağın haute couture giysileri oraya çıkmaktadır.

Afrika kabilelerinin ritüellerinden ve shibori gibi eski tekstil tekniklerinden ilham alan tasarımcının etnik değerlerden, geleneklerden ve yerellikten de beslendiği görülmektedir. Bu açıdan değerlendirildiğinde yakın geleceğin teknolojisini kullanarak fütürist yaklaşımlar sunan Van Herpen'in tasarımlarının kavramsal ve postmodernist düşünce şekline de atıfta bulunduğu söylenebilir.

KAYNAKLAR

- Acar, S. 2004. Dokuma Yapıların Görsel ve Fiziksel Özelliklerinin Oluşumunu Sağlayan Faktörlerin Tasarım Açısından İncelenmesi, Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Tekstil Anasanat Dalı Yüksek Lisans Tezi, İzmir.
- Burry, Mark. 'The Aesthetics of Calculus (Roundtable Discussion)', in Neil Leach, David Turnbull and Chris Williams (eds), Digital Tectonics, John Wiley & Sons (London), 2004, s. 145.
- Celletti, Marjan. "Post-Digital Transdisciplinarity" Architectural Design, Ekim 2016, s. 78-83.
- Koolhaas, Reem D. "Reinventing Shoes: United Nude" Architectural Design, Kasım 2017, s. 70-75.
- Larsen, J.L. ve Weeks, J. 1975. Fabrics For Interiors, Van Nostrand Reinhold Company, Newyork.
- Leach, Neil. "What is 3D-Printed Body Architecture?" Architectural Design, Kasım 2017, s. 6-15.
- Oxman, Neri. "Dermi-Domus: A Grown Wardrobe for Bodies and Buildings" Architectural Design, Kasım 2017, s. 16-25.
- The New York Times Magazine, Mayıs 2-15, 2016, s.52-55
- Thilmany, Jean. "Fashion that's print a porter." Mechanical Engineering-CIME, Nisan 2013, s.10.
- Vogue Paris Magazin, 2018, Temmuz, s. 42.

İNTERNET KAYNAKLARI

- <https://www.newyorker.com/magazine/2017/09/25/iris-van-herpens-hi-tech-couture>
- <https://www.irisvanherpen.com/about>
- <https://edition.cnn.com/style/article/iris-van-herpen-manus-x-machina/index.html>
- <https://starts-prize.aec.at/en/magnetic-motion/>

GÖRSEL KAYNAKLARI

- Görsel 1:** <https://www.irisvanherpen.com/haute-couture/voltage>
- Görsel 2:** <https://www.irisvanherpen.com/haute-couture/voltage>
- Görsel 3:** <https://www.irisvanherpen.com/haute-couture/voltage>
- Görsel 4:** The New York Times Magazine Dergisi, 2016, Mayıs 2-15, s.52.
- Görsel 5:** <http://livingarchitecturesystems.com/installation/magnetic-motion/>
- Görsel 6:** The New York Times Magazine Dergisi, Mayıs 2-15, 2016, s. 53.
- Görsel 7:** The New York Times Magazine Dergisi, Mayıs 2-15, 2016, s. 53.
- Görsel 8:** The New York Times Magazine Dergisi, Mayıs 2-15, 2016, s. 55.
- Görsel 9:** The New York Times Magazine Dergisi, Mayıs 2-15, 2016, s. 55.

Görsel 10: <https://www.irisvanherpen.com/behind-the-scenes/quaquaversal>

Görsel 11: <https://www.irisvanherpen.com/behind-the-scenes/quaquaversal>

Görsel 12: <https://www.irisvanherpen.com/>

Görsel 13: <https://www.irisvanherpen.com/>

Görsel 14: <https://www.irisvanherpen.com/>

Görsel 15: https://www.instagram.com/irisvanherpen/p/Bs5fq4gFiPZ/?utm_source=ig_share_sheet&igshid=73vo7sxbsk67

Görsel 16: https://www.instagram.com/irisvanherpen/p/Bs5qRGeFI_a/?utm_source=ig_share_sheet&igshid=1agjdg72zuk9r

Görsel 17: https://www.instagram.com/irisvanherpen/p/Bs7t96mFdto/?utm_source=ig_share_sheet&igshid=1i7bpp5dmgiyp

Görsel 18: <https://www.instagram.com/irisvanherpen/?hl=tr>

Görsel 19: <https://www.instagram.com/irisvanherpen/?hl=tr>

Görsel 20: <https://www.instagram.com/irisvanherpen/?hl=tr>

Görsel 21: <https://www.instagram.com/irisvanherpen/?hl=tr>

Görsel 22: <http://collections.vam.ac.uk/item/O1307809/nova-shoes-shoes-hadid-zaha/>

Görsel 23: <https://www.unitednude.com/news-page/Nova-Shoes/>

Görsel 24: <https://www.unitednude.com/news-page/Nova-Shoes/>

Görsel 25: <https://www.irisvanherpen.com/news/synesthesia-shoes>

Görsel 26: <https://www.irisvanherpen.com/news/synesthesia-shoes>